

Voss herad

Næringssaker i eit klima og miljøperspektiv

Kaia Finne
12.03.2024

Dei store linjene

 FNs BEREKRAFTSMÅL

FN sine berekraftsmål er verda sin felles arbeidsplan for å utrydda fattigdom, redusera ulikskap og stoppa klimaendringane innan 2030. Alle land i verda er involvert i arbeidet.

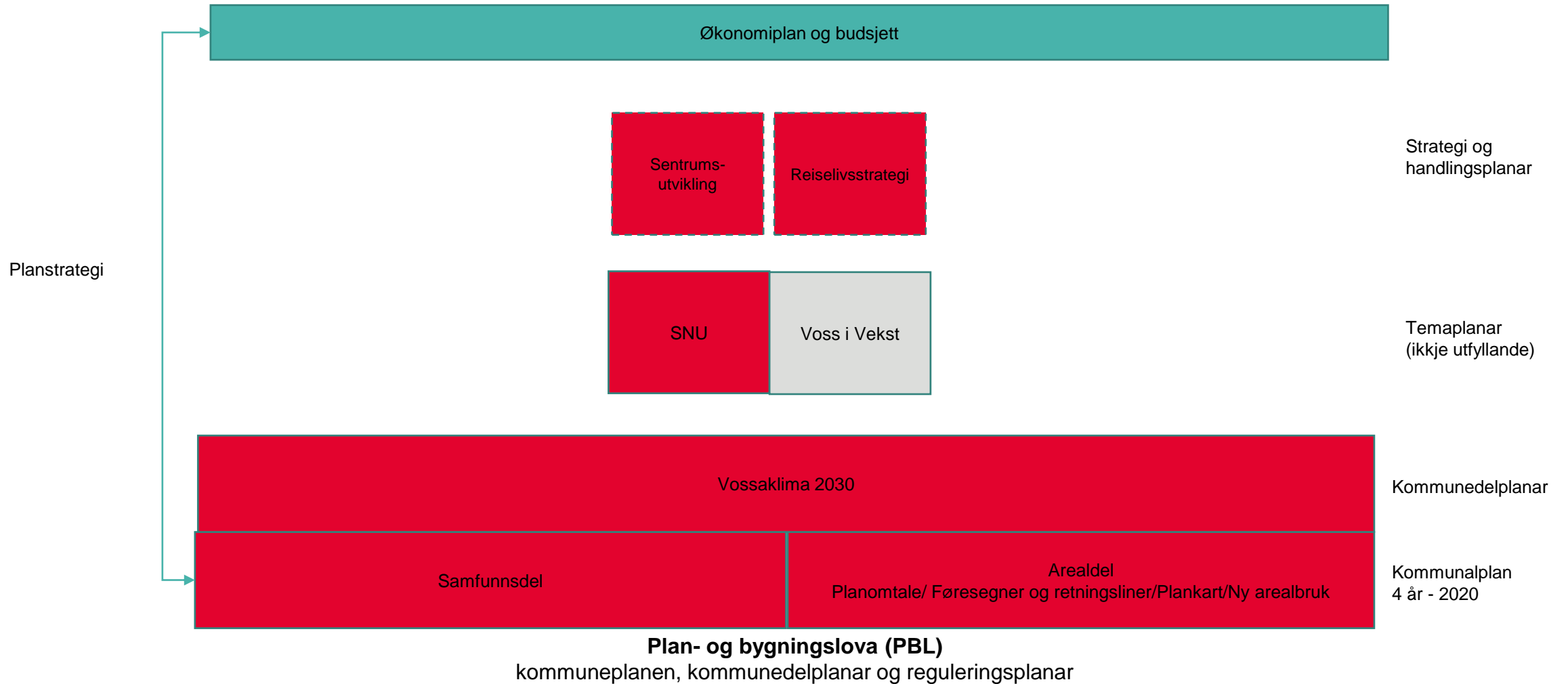
**Noreg har signert Naturavtalen.
Voss herad og fleire andre kommunar har
vedtatt naturnøytralitet...**

**Dette er ei stor utfordring,
men og ei moglegheit...**

Me må vera proaktive

- Dette er ikkje noko som går over...
- Me må snakka strategi på tvers
- Me kan vera proaktive og skapa konkurransekraft på fleire nivå
 - Herad (politisk, administrativt)
 - Reiseliv
 - Bedrift
- Korleis organiserer me arbeidet?

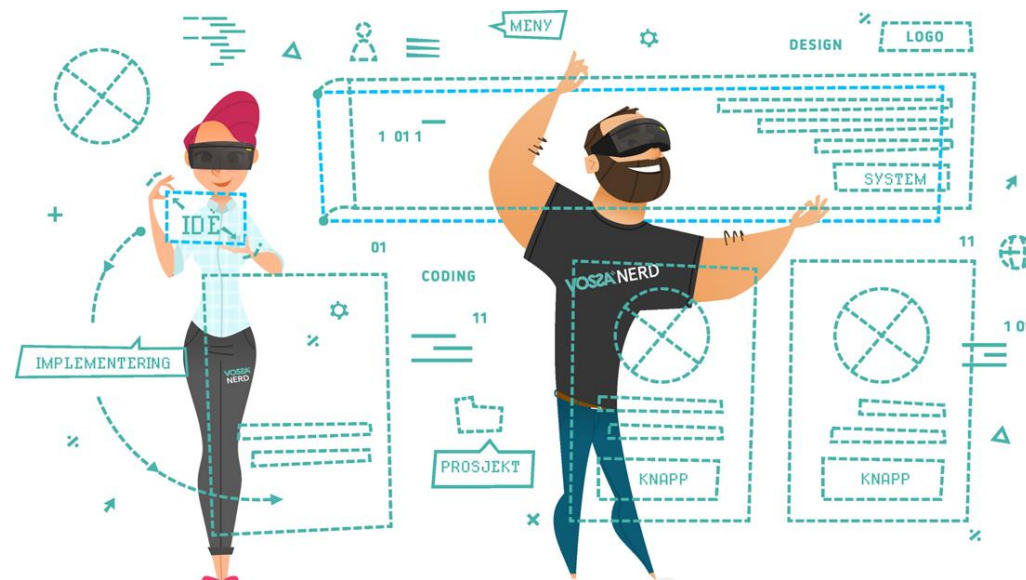

FN sine berekraftsmål

Hovudformålet med SNU Voss er å sørgja for at Voss herad er i vekst og er ein føretrekt stad å vidareutvikla og etablera berekraftige verksemder og næringer.

Delmål :

- ❖ Auka **næringsaktivitet og sysselsetting** i heradet.
- ❖ Avklara kva **rolle** heradet skal spela og korleis dette arbeidet skal **organiserast**.
- ❖ Samla næringslivet på Voss for å optimalisera **synergjar mellom næringer**.
- ❖ Utarbeida **handlingsplan og tiltaksliste**.
- ❖ Utarbeida strategi for heilskapleg reisemålsutvikling.
- ❖ Kartleggja potensialet for få **fleire grøne industribedrifter** til å etablera seg på Voss.

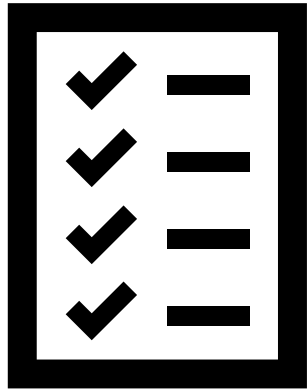
Satsingsområde med ca 200 tiltak

- ❖ Omstilling, innovasjon og berekraft
- ❖ Haldningar og samarbeidsprosjekt
- ❖ Vertskapsrolla
- ❖ Møteplassar
- ❖ Infrastruktur
- ❖ Kompetanse

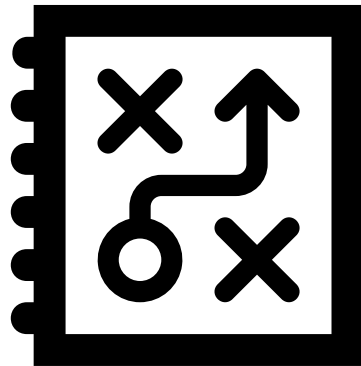

1.1. Grøn giv i næringslivet	2023	2024	2025	2026	Ansvar	Andre
Prioritera berekraftige løysingar i kommunale innkjøp	x	x	x	x	Voss herad	
Voss herad skal stilla relevante krav om klima- og miljøhensyn		x			Voss herad	
Utvikla Kraftfondet som katalysator for grønne nyetableringar	x	x			Voss herad	Næringshagen v/ prosjektleiar
Næringslivet deltek i relevante nettverk (Klimapartner) - Sjekk dette		x	x	x	Næringslivet	
Næringslivet bidreg i arbeidet med Vossaklima 2030	x	x	x	x	Næringslivet	Voss herad
Vera aktiv i vidare arbeid med Grøn region Vestland	x	x	x	x	Voss herad	Næringslivet /b ioparken) Næringshagen
Finna løysingar for gjenbruk og gjenvinning av massar	x	x	x	x	Voss herad	Næringslivet

Det var berre å hiva seg rundt...

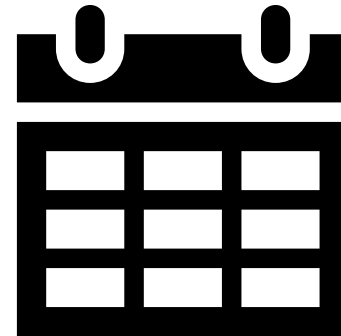
Kva?

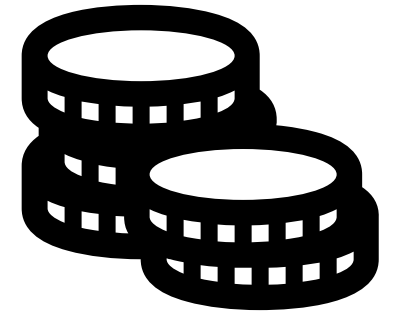
Korleis?

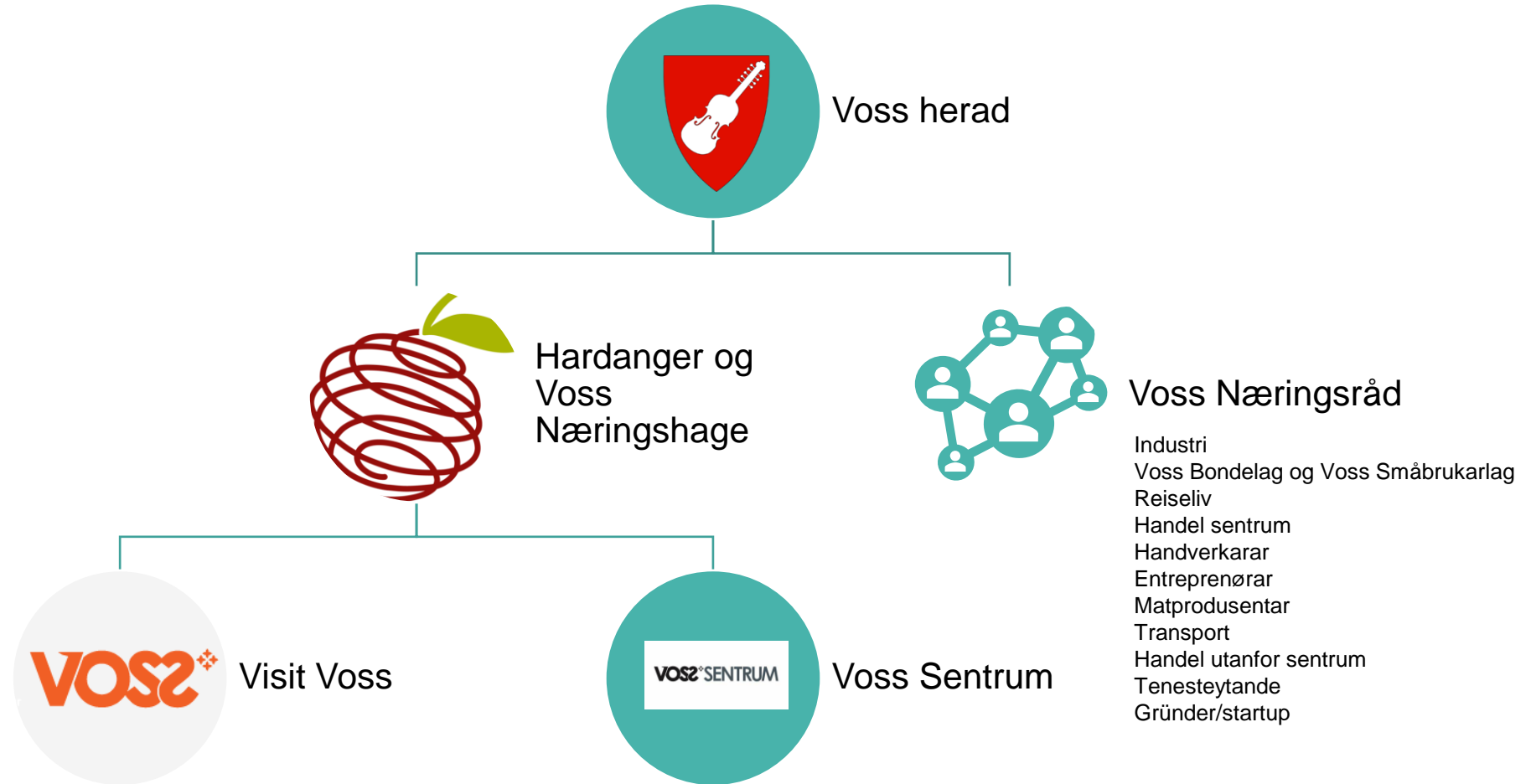
Kven?

Kortid?

Peng?

Tiltak

Voss herad

«Voss må koma på agendaen
og me må skaffa kapital»

Grunnmuren

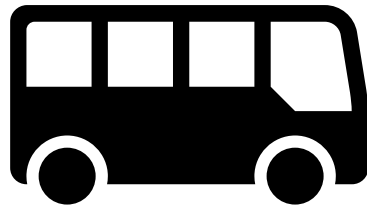

Moglegheitsstudie
Vangen

Kartlegging
fritidsbustader

Lys i gamle hus

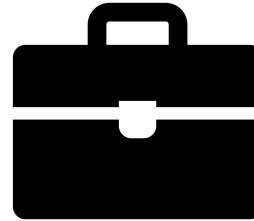
Byggesak/Næring
Prosjekt

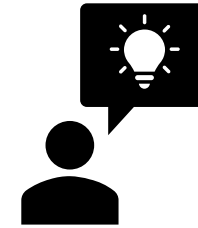
Kartlegging
kollektivtilbod

Mobilisering
Skyss/politisk

Biogass i neste
 anbodsrunde

Tilflyttarprosjekt

Vossadagane

Last Tuesday

Case I

Litt om Vossadagane

"Meir av alt, raskare. Er det mogleg og er det nødvendig?"

Kraftkrise, naturnøytralitet og framtidig eigedomsutvikling.

Meir kraft, no!?

Me står ovanfor ei kraftkrise og blir fortalt at me må ha meir av alt, raskare. Samstundes ropar miljøørsla og forskarar varsko for ytterlegare nedbygging av natur til fordel for det grønne skiftet. Me tek eit djupdykk i temaet - nasjonalt, regionalt og lokalt.

Pernille Bonnevie Hansen

Nestleiar, Naturvernforbundet

Vegard Pettersen

Næringspolitisk rådgjevar, Fornybar Norge

Hyttefloka

Prosjektet «Grønt hytteliv på Vestlandet» har kartlagt klimafotavtrykket frå hytteutbygging og bruk av hytter i kommunane Voss, Eidfjord og Kvam, og identifisert konkrete utsleppsreducerande tiltak. I 2024 gjennomfører prosjektet ei undersøking for å sjå på barrierar knytt til bruk av kollektivtransport og meir utleige av eksisterande fritidsbustader. Ein vil også undersøka kva hytter som kan vera attraktive inn i framtida. Er det rom for å tenkja nytt?

Andrea Arntzen Nistad

Rådgiver, energi og bærekraft i Asplan Viak

Naturnøytralitet og vidare utvikling

Noreg har signert Naturavtalen og Voss herad og fleire andre kommunar har vedtatt naturnøytralitet. I tillegg har bygg-, anlegg-, og eigedomsbransjane stilt seg bak det grønne skiftet. No er det store spørsmålet "korleis". Korleis me skal utvikla når me ikkje lenger skal forsyne oss av naturen? Kva betyr det i praksis og korleis skal me få det til? Korleis skal me dekkja behovet for næringsutvikling og god leve- og bukvalitet når me ikkje lenger skal bygga i natur? Kva tenker kommunane om korleis ein kan praktisera arealnøytralitet i praksis?

Catharina Bjerke

Bærekraftsdirektør, Veidekke

Berit Marie Galaaen

Leiar for planavdelinga, Voss herad

Torgeir Isdahl

Gruppeleder terrestrisk naturmangfold, Norconsult

Christian Steel

Generalsekretær, Sabima

Sveinung Rotevatn

Stortingsrepresentant for Hordaland/Vestland (V)

Linda Merkesdal

Stortingsrepresentant for Hordaland/Vestland (Ap)

Bioparkkonferansen

Nasjonal konferanse for sirkulær omstilling i bionæringane

21. mars 2024

[Påmelding](#)

NB! Påmeldingsfrist 18.03. Påmeldingen til middag er nå stengt.

Case II

Det starta med eit besøk hjå Materialbanken i sommar...

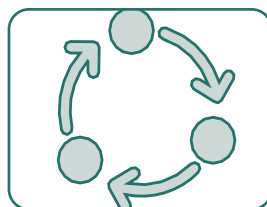
Det danna seg eit prosjekt med utgangspunkt i tre sentrale utfordringar

Voss har bustadmangel og treng meir arbeidskraft

Voss har gamle hus som står og forfell

Voss må ta ansvar - bygningsmassen må bli sirkulær

Prosjektet er i tråd med strategiane i VossaKlima og Strategisk Næringsplan

Sparebankstiftinga trudde på prosjektet...

Det fyrste me gjer er å koma på synfaring og laga ein enkel tilstandsrapport...

Tilstandsrapporten seier noko om vegen vidare...

Kan ein bu der?

Kopla folk og hus

Må ein gjera tiltak?

Kva bør gjerast?

Kan kommunen hjelpe til med søknad om midlar?

Kopla mot arkitekt/handtverkar

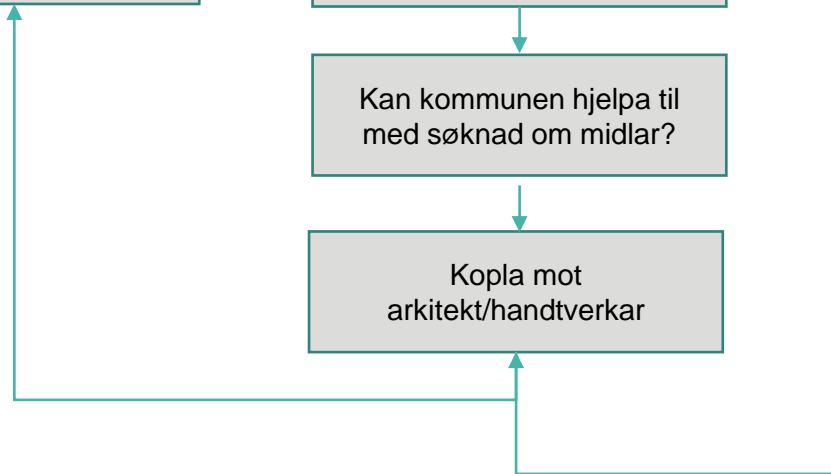
Må det rivast?

Sikra at brukande materiell går til materialbanken

Kopling mot arkitekt/handtverkar

Materialbank

Gjenbruk

Organiseringa sikrar breidde og forankring

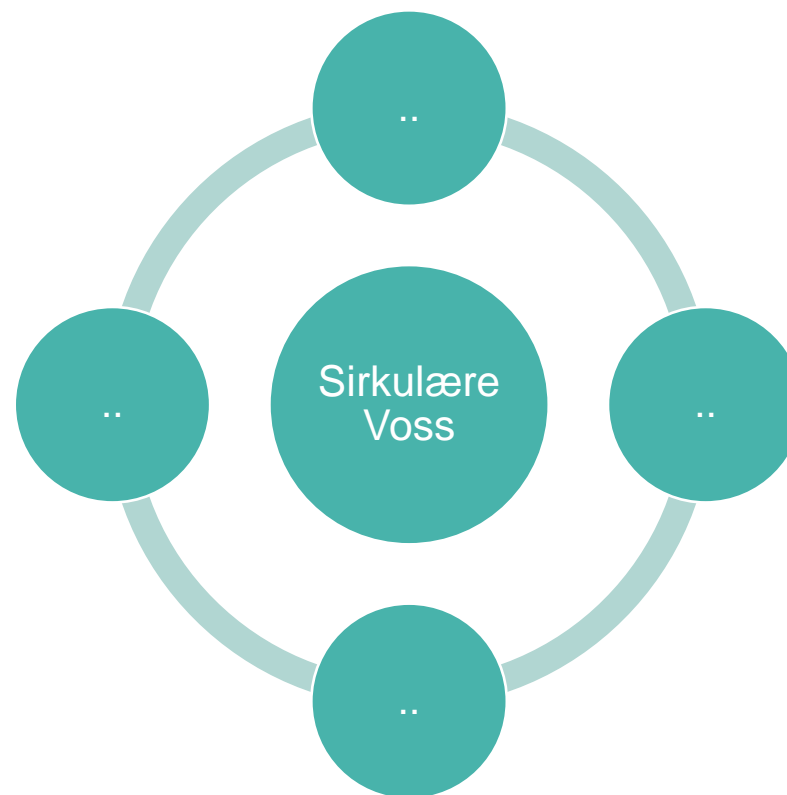
- Tora Lie Brunborg, Arkitekt og bygningsvernkonsulent ved Hardanger og Voss museum (prosjektleder)
- Valborg Kløve-Graue, styreleder i FMF Voss lokallag
- Liv Finne Nybø, styremedlem i FMF Voss lokallag
Anne Arneberg, Kulturminnekonsulent, Voss herad
- Kari Mostad, Rådgjevar i næringsavdelinga, landbruk, Voss herad
- Kaia Finne, Nærings sjef, Voss herad (prosjektleder)

Næringsklyngene

Tre etablerte og ei nysatsing

Tiltak reiseliv

Strategi for besøksforvaltning

Rettleiar for festivalar og arrangement

Midtveke/skulder satsing (MICE, leirskule, eldre, kultur, helse)

Grønt hytteliv

Transport

Kompani Lauritzen

Sirkulære Voss

Voss herad

«Tre bedrifter frå Voss som kan redda verda»

**«Det viktigste vi kan gjøre for
matsikkerheten er bærekraftig fôr»**

**Bjørnar Selnes Skjæran,
Fiskeri- og havminister**

[The Solution](#)

[Projects](#)

[About us](#)

[Career](#)

[Media](#)

[News](#)

[Invest in Kitemill](#)

Status frå Bioparken

VIDERE BIOGASS

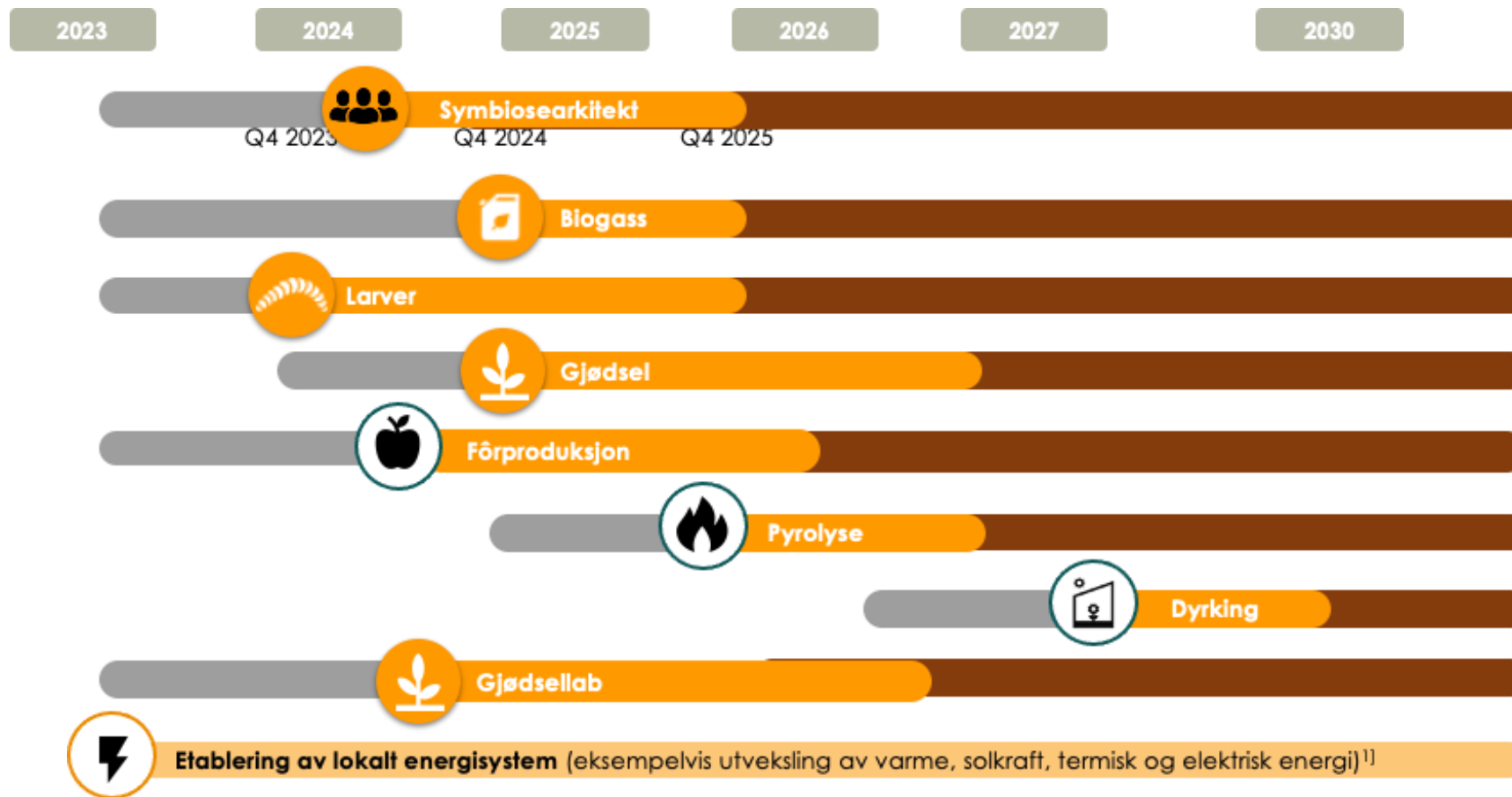
- **Q3 2023:** Utforming av anbud for bygg og anlegg pågår
- **Q2 2023:** Estimert oppstart byggearbeid
- **Q1 2026:** Estimert anlegg i drift

UTVIKLING AV BIOPARKEN

- **Bioparkkonferansen 2023:** Avholdt Norges første
- **INVERTAPRO:** Jobber med å realisere større produksjonslokaler på Bjørkemoen
- **Lokale energiløsninger:** Igangsetter prosjektet ila høsten

Stegvis utvikling

Enheten som skal drive fram utviklingen bør etableres tidlig. Forskningsprosjekt i gjødsellaben kan igangsettes i samarbeid med forskningsinstitusjonene.

Verdiskaping på fleire nivå

**116
MNOK**

**3 300 000
Nm³**

**1 200
tonn**

**45 000
tonn**

**>80
jobber**

**25 000
tonn**

Sirkulære Voss – Bioindustriell Symbiose

Nærmere beskrivelse

Beskriv tiltaket med vekt på hvem, hva, hvor og hvordan:

Nå er Norges mest innovative industriprosjekt klart for realisering. Voss Biopark har som mål å bli et sirkulært knutepunkt for bioressurser i Vestland, og potensiale til å bli en av landets mest moderne bioindustrielle symbioser. Det er gjort et solid forarbeid i flere år for å utvide selve biogassanlegget til å kunne bli en større biopark. I prosessen har BIR, Voss herad, Invertapro, Ommat, Land møter Hav (NCE Biocluster) og Hardanger og Voss Næringshage jobbet tett.

Per i dag er det tre aktører som skal etablere seg i bioparken; BIR, Invertapro og Ommat, og vi ser et stort potensial i å utvide til mange flere aktører i den industrielle symbiosen. En viktig forutsetning for å lykkes med dette er å senke etableringsbarrierene for nye, potensielle aktører og tilrettelegge for etablering. Dette skal prosjektet sikre.

Industriutviklingsprosjektet omfatter landbruk, avfallshåndtering, mat- og fôrproduksjon, samtidig som vi utvikler ny fysisk og digital infrastruktur. I Bioparken ønsker vi å oppnå bedre ressursutnyttelse med lavere klimapåvirkning og skape nye, bærekraftige, fôrråvarer og gjødselsprodukter - i tillegg til biogass.

Dette er et stort og komplekst prosjekt som krever dedikerte og kompetente ressurser. Dette vil Voss herad ta ansvar for å sikre gjennom "Sirkulære Voss - Bioindustriell Symbiose". Å få på plass ressurser og midler til å drive prosjektet frem er rett og slett et avgjørende for å lykkes i denne fasen.

Budsjett

Kostnader	Beløp
Arbeidspakke 1 - Prosjektledelse (2 fulltidsstillinger ekstern)	3 300 000
Arbeidspakke 1 - Prosjektressurser (3*0,5 stilling i Voss herad - næring, landbruk, klima)	2 475 000
Arbeidspakke 1 - Reisevirksomhet og møter	1 200 000
Arbeidspakke 2 - Etablere organisasjonen	700 000
Arbeidspakke 2 - Innkjøp av fagekspertise/FoU tjenester	3 000 000
Arbeidspakke 2 - Strategisk posisjonering og synlighet	1 200 000
Arbeidspakke 2 - Demonstrere delt digital- og fysisk infrastruktur	2 500 000
Arbeidspakke 3 - Mobilisering - landbruket	900 000
Arbeidspakke 4 - Gjødsellab	800 000
Arbeidspakke 5 - Mobilisering - Sirkulærskolen (befolkning, offentlig,næring, skole)	1 500 000
Sum kostnader	17 575 000

Finansiering	Beløp
Samlet kostnad	17 575 000
- Egne midler	6 000 000
- Andre offentlige midler / annen finansiering	2 800 000
Omsøkt tilskudd	8 775 000

Nye muligheter

Sirkulær

Media og teknologi

Helse og velvære

Takk for meg.